

Blade v. a.

Den 30^{en} Juli 1896 bezocht ik de gemeente Blade. Van Kwalu, wie komende, was ik te omstrecks Huur aan het gemeentehuis (een groot gebouw) waar ik B. en W. vond. - De harmonie was voor het Raadhuis opgesteld, en had veel volk op de been gebracht. De burgemeester schijnt weinig invloed te hebben, hetgeen wel jammer is, daar hij het goede wil. Alle voorstellen, welke geld kosten, worden regelmatig door den Raad verworpen. - Hij heeft een secretaris, die te veel schijnt te drinken; een type van een oberkelner. -

Op de audiëntie verscheen slechts de Roomsche geestelijkheid. Na de audiëntie bleef ik met B. en W. wat praten; ik maakte enkele opmerkingen, die soms bij de wethouders in goede aarde schijnen te vallen; daarna nam ik de secretarie in oogenschouw, en constateerde daar, dat o. a. de provinciale bladen van af 1888 niet ingebonden waren! - Ik nam afscheid van B. en W. en reed over Hagenberg en Ferheijden naar Preda. -

Mevrouw de Girard de Biellet van Behoorn had mij ten eere gerdagd; voor hare beleefde uitnodiging had ik bedankt.

De administratie van den ontbranger liet zeer veel te wenschen over; hij scheen niet alleen vriend aan de werkzaamheden van zijn ambt, maar aan zijn ambt zelf.

Wat de administratie van den secretaris betreft, deze maakte eenen hoogst ongunstigen indruk; niet alle feiten en gebreken konden tijdens mijn betrekkelijk vluchtig bezoek ontdekt en geconstateerd worden; maar wat ontdekt en geconstateerd werd, boorde voldoende aan, dat de administratie op verregaande wijze verwaarloosd werd.

Den 16 October 1901 kwam ik weer in de gemeente Blade; aan het station liet ik mij halen door een rijtuig van Kommer uit Raadsdauwee, een goed landauer met goede paarden. -

Op het raadhuis vond ik B. en W.; de wethouders van der Blade en Jansen had ik ook in 1896 te blade aangebruffen.

Blade c. a.

Ik informeerde naar den tegenwoordigen secretaris van Sleuwen, — en naar Verreemakers, den toenwoordigen burgemeester van Waalle; tot mijne niet geringe verbazing vernam ik, dat Verreemakers de Blade zooveel schuld had nagelaten, welke pas in den allerlaatsten tijd vereffend was; dat hij blijbaare geen eigen middelen had gehad, en niet zijn staatsrent als secretaris van f 750. — blijbaare niet had laafgeleend. — Toen ik den burgemeester er mijne verbazing over te kennen gaf, dat hij mij zulke niet had bericht, toen ik hem om vasten hand gevraagd. antwoorde (bij de burgemeesters van alle de schoren) antwoorde deze, dat als ik verspreiden de regels van zijn bericht had gelezen, ik het wel had kunnen veronderstellen!!! Ik vroeg de hem toe, dat ik aan dergelijke berichten niet veel had.

Ik maakte eene bemerking op de wijze, waarop het gemeentebestuur was saamgesteld; daarvoor was blijbaare niet veel moeite bevestigd.

Toen ik vernam dat in Drimmelen nog al eens heffing heerschte ten gevolge van slecht drinkwater, en dat er niet betrekkelijk weinig kosten goed drinkwater uit den Amer zou zijn te bekomen, sprak ik B. en W. aan, om toch niet al te weinig te zijn, waar zulke groote belangen op het spel stonden!

Een van de veldwachters is bij je oud en praatte niet veel meer; ik gaf in bedenking, om zijn eenige kinderen opvolger te zijn bij aalden bleefijd een pensioen te verzekeren bij een plaatschappij; de gemeente en de titulair zouden beiden daarmede gebaat zijn.

Voor mijne audientie had zich niemand aangemeld. —

Op de secretarie controleerde ik, of aan mijne bevestiging en bedenkingen van voor 5 jaren was toegestaan. — men; dat was gelukkig het geval. Ik liet mijn rijtuig voorhouden, en reed met B. en W.

Blade c. a.

naar Drimmelen, om te zien, welke werken daar moeten worden uitgevoerd, om aan de Blade aan de schippers een veilige ligplaats voor hunne schepen te verzekeren. De burgemeester meende, dat de haven te klein zou worden; hij verheldte nog, dat het zo jammer was, dat de sluis van den Emiliaolder een militaire redenen niet verwijt mocht worden; er ligte daar nu een breede vaart tot Oud. Drimmelen; die zware zoo prachtig in te richten geweest tot een ruime binnenhaven. De eelster kaptien de schepen niet door de sluis. —

De burgemeester heeft blijbaare niet heel veel invloed op het bestuur en den gang van zaken in de gemeente; hij wil wel het goede, maar is niet in staat de leden van den raad te overtuigen, wanneer er geld moet worden uitgegeven. — Hij had echter opstaan gelezen, dat de raad de uitgiften voor de haven verbeterde; ook, dat de spoorweg van Drimmelen tot de halte Blade gaandernef veranderd wordt in een keisweg; dit jaak waren in den slaag voor dat deel meer voor f 1500 oude keien aangevoerd, welke keien nu langzamer weg lagen opgestapeld. —

In Blade is de stad over bezig het liefdehuis uit te breiden; het wordt bepaald eene kalospale stichting, voor ouders van dagen, weestkinderen, meisjes school, heerschaft en pensionaat voor meisjes.

Ik reed van Blade naar Sperkeienderberg, alwaar ik ontbeek bij vanbergen. —

Den 27 April 1905 kwam ik weer in Blade; van uit Kroosendaal ging ik per spoor naar Deventer. Na die gemeente bereikte hebben reed ik eerst naar Kwaleme, en daarna naar Blade. Van daar ~~reed~~^{ging} ik per spoor naar Waalwijk, alwaar ik overnachtte.

De burgemeester klaagde zeer, dat de twee veldwachters te veel dronken en veel te veel in de herbergen kwamen. Toen de twee wethouders zich bij die klachten aansloten, liet ik de veldwachters binnen laten komen, en hier er opgeven, dat ze het verbod van den burgemeester, om de herbergen te

Blade c. a.

Beraaden moesten gehoorsamen. Als de burgemeester zich om met ernstige klachten tot mij wendde, zou ik gedwongen zijn hen te ontlaan; ze konden best goede menschen zijn, en toch niet geschikt zijn voor veldwachter te Blade.

Men doet erg zijn best om een notaris te Blade te krijgen; nu de omliggende plaatsen, waar een notaris gevestigd is, aan deze slechts een koring bestaan opleveren, kan ik hem geen uitzicht geven op de vervulling dier menschen.

De burgemeester klaagde bitter over den gemeentel. secretaris van Sleuwen; welke grieven hij tegen hem had, vertelde hij echter niet; hij hoopde echter, dat van Sleuwen, die nog jong is, zich zou beteren. — Van Verdijk hoorde ik later, dat van Sleuwen de secretarie bepaald knipt. gewoon goed in orde had, beter als waar ook; het schijnt dat de burgemeester niet gematigd te voldoen is.

De nieuwe haven te Drimmelen kan \pm 900 sleepjes bouwen de 25 ton bevatten; de heele vloot uit Blade kan er op zijn best in, terwijl de schepen voortdurend breeder worden en groter. Op den duur zal de haven te klein blijven. Men hoop, dat de Staat later de haven zal overnemen. — Het plan voor de haven werd ontworpen door den ingenieur van Warnel; er moeten kapitale fouten aan kleven, vooral aanden dam, ten gevolge waarvan schepen en booten heel deels niet kunnen binnenvallen. De haven was begroot op f 15.000, waar van Rijk en Provincie ieder $\frac{1}{2}$ betaalden; — de haven kostte echter f 25.000, zoodat gemeente f 15.000 te betalen had.

Overcom van Coehoorn had de vriendelijke attentie mij een kop thee met een koelje te laten brengen. —

Den 5 Mei 1900 kwam ik weer in Blade. Ik verluide aandacht van een deputatie uit de vereniging „gemeentel. belang“ die stem kwam vragen voor haast toestaan den Raad om een intercommuniaal telefoonkantoor. Ik bracht hun verzoek aan B. en W. over, maar ontevond daar nog al tegenstand. Zlaemel de burgemeester terug, dat het zoo goed als niets zou kosten, wilde hij er toch niet aan, omdat hij het niet noodig vond. Hij

Blade c. a.

vond het al heel mooi, dat men naare Iperkruiderberg kon telephoneren en van daaruit kon laten telegrapheren; ^{van de regeer. gebouwen} de Raad was er niet naar, dat zij een intercommuniaal telefoonkantoor noodig hadden! — Blijkens c. s. nog al eens in de oppositie. Mit antipathie tegen die menschen wil hij hen — zoo komt het mij althans voor — niet helpen. — De wetten ders gaan natuurlijk gaarne met den burgemeester mede. —

In Oosterhout had de voorzitter der Iperkruidercommissie mij geklaged over de weinig medewerking welke de Commissie onderhand van het gemeentebestuur van Blade bij de voorziening in de behoefte aan drinkwater op de openbare school te Drimmelen. Omdat er op de school geen drinkwater was, had de Commissie voorziening gevraagd; na lang tegenstand, had het gemeentebestuur eindelijk toegegeven, en had een regenwaterpomp met tapkraan laten bouwen in de woning van het hoofd der school! — B. en W. moesten erkennen, dat het werkelijk zoo was!

De veldwachters hebben zich ^{sinds} 1905 niet gebetord; zij drinken nog veel te veel; den burgemeester er hard over gevallen, dat hij daaraan geen einde heeft weten te maken, en de menschen anders over ontslag heeft voorgedragen. Hij had nota bene wel in Januari 1900 aan den kantoorrechter gerapporteerd, dat de veldwachters te veel drank gebruikten en ongeschikt waren! — De burgemeester verschuilt zich achter den Raad, achter de wethouders; hij maakt een hoopst oraangeramen indruk. — Ik heb hem ten slotte een reprisaande gegeven en hem gezegd, dat hij er voor aansprakelijk was, dat zijne partij niet deugde. — Bij missive del 16 Mei 1900 A nr 1 1ste Iafd. 1ste Bureau den burgemeester deswege nog maals de les gelezen

Bij schrijven del 19 Januari 1912 A nr 8 Kabinet van den burgemeester ernstige waarschuwing gegeven, naar aanleiding van diens schrijven van 5 Januari 1912 nr 142, over het gebruik van zijne veldwachters.

Den 30 April 1912 kwam ik weer in de gemeente; de

Blade c. a.

voren was ik in Zwalmme geweest. Ze maakte den locht van uit den Bosch.

Voor de audientie had zich niemand aangemeld. —

Burgemeester van Coehoorn is hardt zich geweest; hij ziet er nog ellendig uit, is blijbaer niet geheel hersteld; zijn borst schijnt niet in orde; hij is uitermate zenuwachtig. —

Over het politie toezicht en de veldwachters heb ik niet gesproken; ik zou dan den burgemeester in tegenwoordigheid der veldwachters hebben moeten beoordelen, dat wilde ik liever niet doen.

Van den braam Breda-Becheyden-Wagenberg-Blade-Speerhuizenberg komst waarschijnlijk niets; van Larle vraagt thans het dubbele, van wat provincie en gemeenten daermede; het is niet aan te nemen, dat die bedragen beschikbaer komen. — En wanneer zullen wél het geval maekt zijn, dan blijft 300.000 aandelenkapitaal te plaatsen, en dat bedrag is zeker niet te vinden; de naast belanghabben den, de kapitalisten in de gemeente, zullen geen enkel aandeel nemen, omdat alle vertrouwen in de financiële resultaten van de onderneming ontbreekt; er zal zeker geen dividend verdienen worden. —

De vluchtvaart te ^{Deinze} ~~Becheyden~~ is veel te klein; voldoet niet aan de behoeften; alle schepen uit de gemeente komen er niet in.

De armen waren over het algemeen nog al goed; meestal op hun eigen. Het schijnt nog al getrakkelijk te zijn, om op redelijke voorwaarden ook geld te komen om te bouwen; — slechts weinigen slaagen er in, later de schulden geheel af te lossen. Als het grain zich uitbreidt, konden er meer zorgen, ook financiële. —

Zonder dat er bepaalde partijen zijn, spant het locht erg bij raadsverkiezingen; dan wordt er veel met dronk genoecht. —

Het drank gebruik en misbruik in gemeente is nog heel erg. De helft van de bevolking bestaat uit paddenruiter; die komen met Kerst (einde Sep.ember) met een vollen gelobhuidel behuis, en weten dan van broodkrankheid niet, wat ze doen zullen.

Blade c. a.

dan wordt er veel geld verbruist. —

Burgemeester heeft quaestie met de wethouders; hij wil met de Kerst een bioscope hebben, om de menschen een gepast en fatsoenlijk vermaak te geven. — Wethouders willen dat niet, omdat bioscope veel geld trekt, dat uit de gemeente wordt mede genomen; zij achten zich jegens de inwoners verplicht geldwinnende zaken als de bioscope en te weren; dan blijft het geld in de gemeente en wordt in de herbergen verbruist! Vooral wethouder Janssens verdedigde die meening sterk.

Den 4 Augustus 1914 kwam ik weer in Blade; dienselfden dag bezocht ik nog Zwalmme en Speerhuizenberg.

Ik word ontvanger door den burgemeester, wethouder van der Veele en den plaatsvervangenden wethouder van der Heyt. — Wethouder Janssens is ziek. —

Burgemeester maakt ook thans weer den indruk zeer prikkelbaer te zijn. Het verwondert mij niet, dat er zoo weinig van hem uitgaat, dat hij van den Raad zoo weinig kan gedaan krijgen. De manier waerop hij met zijn wethouders omgaat, len toesprekt en aan mij zijn nood klaagt over den Raad — dus ook over zijn wethouders — is niet de manier om vertrouwen te wekken, om medewerking te verkrijgen. Het recht kwam de wethouders tegen hem in verzet.

Ook in Blade is woningnood; in den laatste tijd werd er weinig gebouwd; het is te duur. — Een woning met een half grond kost thans op ± 1500. —

Bij raadsverkiezingen spant het nog erg; meestal gaat de strijd tussen leger burgers, d. v.; hoewel tijdens de verkiezing de herbergen gesloten zijn, wordt er veel met dronk genoecht.

De politie is thans goed; de veldwachters verharbrechts bleef in Blade wonen.

Er zijn thans twee doctoren in de gemeente; zij nemen ook de verloskundige praktijk waar;

Blade c.a.

eene vroedvrouw is er niet.

Het gaat den menschen thans goed in Blade; armoede wordt er niet geleden; jammer, dat er zoo veel gebruik - zooveel misbruik van sterken drank gemaakt wordt.

Van gelegenheid om zich te ontwikkelen, wordt weinig of geen gebruik gemaakt; herhalingscoursen worden niet gegeven aan slechts enkele leerlingen. De Hooftcursus genoot weinig belangstelling; slechts enkele profiteerden; en een landbouwcursus werd wel gegeven, maar slechts drie leerlingen volgden den cursus ten einde toe.

De levensmiddelen distributie zal jaarlijks ± f10.000 aan de gemeente kosten.

Den 2^{den} Mei 1921 kwam ik weer in Blade, Zwaluwen en Ipertruidenberg.

Het gaat hier vrij goed; er is niet veel schijf. In den Raad zitten 2 burgers, 3 boeren, 3 arbeiders, 1 wilde, en voor trammelen 2 protestanten, een vrijzinnig democraat en een antirevolutionair.

Ook hier woningnood; er is een vereeniging, die 15 arbeiders woningen zal bouwen; bovendien werd voor den bouw van 14 woningen een vrijesubsidie van f2000. aangevraagd.

Over het algemeen gaat het den menschen goed en is er geen armoede. Toch zijn er 40 werklozen, die tijdelijk uit de werklozenkas gesteund worden.

Veel drankmisbruik; dat wordt geweten aan de te groote verdiensten van de werkmensen.

Van gelegenheden tot ontwikkeling: herhalingscoursen, Hooftcursus, landbouwcursus worden weinig geprofiteerd.

De politie is tegenwoordig goed.

Voeg 2 doctoren; daktelkleef is gebruikt met een zuster van den burgemeester.

Het elektriciteitsbedrijf zal zich in 1921 dekken. Veel liefhebberij voor de burgerwacht: 80 leden.

Blade c.a.

Het Raadhuis is voor een gedeelte (nl. de secretarie) verbouwd en geresoureerd; het andere gedeelte, de raadszaal komt gelukkig ook aan de beurt; het is meer dan noodzakelijk.

J. S. hadden een ontwerp klaargemaakt voor een eeniging van Waspik, Vraamsdonk, Ipertruidenberg en Blade tot een gemeente. Daarheen wordt stelselmatig geopperd; er zal wel niets van komen.

Waarneheen zou Blade gaarne zien, dat de gebieden Ipertruidenberg en Hoogerheiden (thans Oosterhout) bij Blade gevoegd werden. Ook daar van zal wel niets komen; Blade behoort kerkelijk onder den Bosch, Oosterhout onder Breda; de Bisschop van Breda verzet zich tegen den afstand van gedeelten van de parochie der Klaut aan Blade, dus van het Bisdom des Bosch!

Den 18 Juni 1925 kwam ik - na Ipertruidenberg te hebben bezocht - weer in Blade.

Tangeren er zich niemand voor de audientie had aangemeld, was ik 2½ uur aangewezen op B. en W. De burgemeester ergerde mij herhaaldelijk door zijne onjuiste, oppervlakkige, opdictische beweringen. Tot 4 maal toe heb ik hem gezegd, dat beweringen als hij deed, wel in een herberg aan een biertafel geuit werden, maar dat die toch niet voor ernstig konden worden opgenomen. Hij weet alles, en hij weet het alleen!

Er was indertijd veel woningnood; om de kosten deed de gemeente niets. Het Vrijesubsidie werden echter een 25 woningen gebouwd. Thans voorziet het particulier initiatief voldoende in de behoefte. Voor de Philips fabrieken werden verscheiden groote gesinnen naar Lindhoven over gebracht. Zij werden tevoren in Blade gekurd, en alleen aangenomen, wanneer het er bij hen in huis erg zinnelijk uit zag.

Bij de laatste Raadsverkiezing kwamen er

Blade e.a.

twee nieuwe Raadsleden. De raad bestaat uit 7
bewoners, 2 boeren en 2 arbeiders. Voor Drimmelen zitten
2 protestanten: 1 antirevolutionair en 1 vrijzinnig democraat.
De 100 schippers en vele arbeiders stemmen op de burgers-
ten boer betaalt niet graag; daarom hebben de schippers
gewoonlijk weinig met hem op.

De bouwterreinbelasting brengt een kleine drie honderd
gelden op. De belasting werd ingevoerd, om enkele men-
schen, die grote terreinen hebben en die niet willen
verkoopen, te dwingen om die bouwterreinen grote
behoefte bestaat - er toe te brengen om die terreinen
niet altijd te willen vast houden. - De grote opposi-
tie gaat vooral uit van Bloosemans en van Gastel.

Het elektriciteitsbedrijf gaat goed; f 3000 winst;
licht 30 cent; kracht een aflopend tarief met als ma-
ximum 20 cent. - Drimmelen is pas aangesloten;
daar heeft men f 1500 moeten garanderen.

Op drinkwaterleiding reeds 150 aansluitingen;
2 standpijpen in Blade en 2 in Drimmelen; in
verband daarmee het brandwezen gereorganiseerd.
Nij een grote rietbrand in Drimmelen kon men-
danks de waterleiding - grote onheilen voorkomen;
heel Drimmelen had wel kunnen afbranden! Het
brandweermateriaal, dat men aanschafte is van
andere afmetingen dan dat in de naburige gemeenten,
zoodat men elkaar niet kan helpen; verkeerdt in
zicht van den burgemeester, die zijn eigen weg ver-
keers te gaan!

Twee dokters; de klein, zwager van den burgemes-
ter, is al 25 jr gemeente dokter.

90% van de arbeiders moet buiten de gemeente zijn
brood gaan verdienen. In den winter 1924/25
geen werkloosheid.

De industrie in de gemeente is van weinig belang
en vraagt bijna geen werkkrachten.

Financieel staat gemeente er nog al goed
voor; 2 1/2% gemeentelijke inkomsten belasting,
niet progressief!

Blade e.a.

Blade blijft langzaam vooruit gaan.
De beide methouders van der Velden en van der Neijt
maakten een opgeden indruk: kalme, bereideneerde,
verstandige menschen! —